

WYRAZ	ZNACZENIE
absztyfikant	konkurent, wielbiciel
admonicja	napomnienie, nagana, reprimenda
adwersarz	przeciwnik w dyskusji
adorator	wielbiciel
afekt	stan uczuciowy o silnym natężeniu, występujący nagle i mijający dość szybko; uniesienie; uczucie miłości, przywiązania, sympatii
ambaras	zakłopotanie, trudności, tarapaty, kłopoty
androny	rzeczy niewiarygodne; głupstwa, brednie, banialuki
animozja	niechęć, uraza, wstręt
ansa	uraza, niechęć, pretensja
autochton	człowiek należący do rdzennej ludności danego obszaru; tubylec
autorament	typ, rodzaj, pokrój
banialuki	brednie, niedorzeczności, głupstwa, bzdury
bibosz	mężczyzna lubiący pić alkohol w wesołym towarzystwie
biesiada	uczta, bankiet, wystawne przyjęcie
birbant	utrącajusz, hulaka, bibosz, lekkoduch, złoty młodzieniec
blamaż	kompromitacja, ośmieszanie się
ceregiele	przesadnie grzeczny, konwencjonalny sposób zachowania się; nieszczerze, etykietalne wymawianie się, wysuwanie skrpułów, zastrzeżeń
certolić się	wymawiać się od czegoś nieszczerze, dla dobrego tonu
chandryczyć się	sprzeczać się, kłócić się o coś, ciągle mieć do kogoś pretensje, nieustannie strofować kogoś
chełpić się	przechwalać się, pysznić się, chlubić się, wynosić się nad kogoś
chromy	utykający na nogę, kulawy, ułomny; człowiek kulawy, utykający na nogę
chwat	człowiek energiczny, dzielny, zaradny; zuch, śmiałek
chyży	poruszający się lub wykonywany szybko; zwinny, szybki, żwawy
ciżba	wielka liczba stłoczonych ludzi; tłum, rzesza, gromada
czerstwy	o pieczywie – suchy, twardy, nieświeży; zdrowy, rumiany, jędrny, jary, krzepki
deliberować	rozważać, roztrząsać, przemyśliwać, debatować, zastanawiać się
despekt	uchybieństwo (komu), ubliżenie, ujma czci, afront, obraza, dyshonor
dezynwoltura	zbyt swobodne, lekceważące zachowanie się
dykteryjka	krótkie, żartobliwe opowiadanie, zabawna historyjka; anegdotka

egzaltacja	przesada w wyrażaniu uczuć i myśli, przewrażliwienie, przeczulenie; nadmierny zapał, uniesienie
emablować	zwykle o mężczyznach w stosunku do kobiet: otaczać szczególnymi względami, usilnie namawiać; nadskakiwać
epatować	zadziwić, zdumiewać; (chcieć) zafrapować, oszołomić, zaskoczyć, zaimponować, zgorszyć
estyma	poważanie, uszanowanie, cześć, szacunek
facecja	żart, dowcip, koncept, anegdota, dykteryjka; drobiazg, błahostka
facjata	mieszkanie na poddaszu, którego okna umieszczone są w połaci dachu; także poddasze, strych
farmazon	głupstwa, androny, brednie
ferajna	grupa osób zżytych ze sobą, trzymających się razem; gromada
figiel	psota, psikus, żart; bezmyślny, beztroski, dziecinny żart, psikus
figlarny	skłonny do psot, żartów, figlów; psotny, żartobliwy, swawolny, zabawny, filuterny
frasować się	martwić się
gawieź	pospólstwo, hałastrza, zbiorowisko gapiów
gbur	człowiek nieokrzesany, zachowujący się nietaktownie, niegrzecznie, ordynarnie; grubianin, prostak, cham
gnuśny	niechętny do działania, niemający energii; apatyczny, ospały, niemrawy, ociężały, powolny; właściwy człowiekowi apatycznemu, wywołany apatią, bezczynnością, brakiem energii; próżniaczy
gromki	głośny, donośny, hałaśliwy, huczny
huncwot	łobuz, nicpoń, szelma (czasem z odcieniem poufale żartobliwym)
imaginacja	zdolność wyobrażania sobie rzeczy nieistniejących, tworzenia obrazów lub sytuacji urojonych; wyobraźnia, fantazja; wytwór wyobraźni, rzecz wymyślone; urojenie
imaginować	wyobrażać coś sobie, fantazjować, roić
impertynencki	zuchwały, arogancki, wyzywający, obraźliwy
indagować	przewodzić indagację, wypytywać, badać
indolencja	niezaradność, niedołęstwo; bierność, zobojętnienie
inkaust	atrament
inkryminować	czynić zarzuty, posądzać kogoś o coś złego; obwiniać
interlokutor	osoba rozmawiająca z kimś lub z którą się rozmawia; rozmówca
inwektywa	zarzut obrażający, zniewaga słowna; obelga
jagody	policzki
junak	odważny młody mężczyzna

kabotyn	człowiek lubiący tanie efekty, zgrywający się; efekciarz, komediant
kajet	zeszyt
kindersztuba	umiejętność zachowania się, ogłada towarzyska wyniesione z domu; staranne wychowanie domowe
klituś-bajduś	opowiadanie, powiedzenie pozbawione sensu; bzdury, głupstwa, plecenie; opowiadający rzeczy nieprawdopodobne, pozbawione sensu; gaduła, pleciuga
kokieteria	chęć podobania się innym, wyrażająca się w zachowaniu, stroju itp.; wysiłki, starania czynione w celu podobania się; zalotność
kokietka	kobieta zalotna, kokietująca otoczenie, starająca się podobać, wywrzeć wrażenie swym zachowaniem, strojem itp.
konduita	zachowanie, prowadzenie się
konfabulacja	zmyślanie, podawanie faktów nieistniejących
konfuzja	zawstydzenie, zmieszanie, zakłopotanie; wstyd
konsternacja	zakłopotanie, zaskoczenie, zdumienie
kontemplować	oddawać się kontemplacji; rozważać, rozpamiętywać coś
kontenans	pewność siebie
kontent	zadowolony, usatysfakcjonowany
kopciuch	brudas, smoluch, niechluj
krezus	człowiek bardzo bogaty; bogacz, milioner
kunktator	człowiek z natury lub celowo ociągający się, zwlekający, powolny w działaniu
kuriozalny	niezwykły, osobliwy, dziwaczny
lapsus	błąd, zwłaszcza popełniony przez roztargnienie; przejęzyczenie się
lekkoduch	człowiek lekkomyślny, mający niepoważny stosunek do życia
lichy	będący w złym stanie, zaniedbany, podniszczony; wykonany niestarannie, nieporządnie; mały, drobny, niepozorny; małej wartości moralnej, artystycznej itp.
lico	twarz, oblicze, policzek
małoduszny	niezdolny do wzięcia na siebie odpowiedzialności w ważnej sprawie
marazm	bezwład, apatia, rozprężenie, zastój
mariaż	poślubienie kogoś; małżeństwo
mierzić	wzbudzać wstręt, odrazę; odpychać, odstręczać
mitręga	strata, marnowanie czasu; utrudnienie, zwłoka
nestor	najstarszy, zasłużony przedstawiciel jakiejś grupy ludzi, otaczany powszechnym szacunkiem; mądry, doświadczony starzec

niewiasta	kobieta
nonszalancja	niedbałe, bezceremonialne zachowanie się, lekceważący stosunek do otoczenia
nuworysz	człowiek niedawno wzbogacony; dorobkiewicz, nowobogacki
oblubienica	narzeczony, pan młody
oblubieniec	narzeczona, panna młoda
pakamera	pomieszczenie służące do przechowywania narzędzi, towarów; podręczny skład
parciany	wykonany z partu (grubego płótna domowej roboty, konopnego lub lnianego, używanego dawniej do szycia letniego ubioru chłopskiego)
paroksyzm	gwałtowne wystąpienie, nasilenie się, zaostrenie objawów chorobowych, np. bólu, kaszlu; chwilowy, ale bardzo silny przejaw przeżyć (zwykle niemiłych)
perlisty	występujący w postaci wielu kropeł, kroplisty; dźwięk krótki, powtarzający się, o bardzo czystym brzmieniu
pielesze	żartobliwie: zacisze domowe, ognisko domowe, własny dom
podomka	damski szlafrok
proweniencja	pochodzenie, rodowód, geneza
prowodyr	ten, kto stoi na czele czegoś, przewodzi komuś; z pogardą o przywódcy grupy przestępczej, kliky, przywódcy rozruchów, zamieszek
pryncypialny	trzymający się konsekwentnie określonych zasad, wierny ideałom, przyjmujący nadrzędne racje, zasadniczy, bezkompromisowy
pryncypał	zwierzchnik, szef, właściciel firmy (dziś zwykle żartobliwie)
przaśny	taki, który nie przeszedł fermentacji, nie uległ skwaszeniu, albo zrobiony z tego, co nie uległo fermentacji, niekwaśny (np. chleb)
rarytas	coś rzadko spotykanego, wyjątkowego, o szczególnej wartości, osobliwość, rzadkość
rozgardiasz	stan zamętu, nieporządku, bezładu; zamieszanie, rejewach
safandula	ktos niezdamy, ociężały, mało energiczny; niedorajda, niedołęga, niezdam
sążnisty	o wielkich rozmiarach, szczególnie bardzo długi, wysoki
sekować	dokuczać komuś, dręczyć, prześladować kogoś
sekutnica	o kobiecie kłótlivej, dokuczliwej, złośliwej; jędm, złościca
skonfundowany	zawstydzony, wprawiony w zakłopotanie
skonsternowany	zaskoczony, zmieszany, speszony, zakłopotany
strofować	zwracać komuś uwagę, udzielać nagany; ganić, upominać, karcic, besztać
swary	kłótnie, spory

sybaryta	człowiek lubujący się w przyjemnościach i wygodach
szachrajstwo	działanie opierające się na kłamstwie, oszustwie, krętactwie
szalbierz	osoba dopuszczająca się szalbierstwa (oszustwa, szachrajstwa); ten, kto oszukuje
totumfacki	człowiek zaufany, któremu zleca się różne sprawy do załatwienia, lub ktoś narzucający się ze swymi usługami dla osiągnięcia własnych korzyści
umizgi	starania w celu zdobycia czyichś względów, uczuć, przymilanie się; zalecanie się, zaloty
utracjusz	ktoś łatwo wydający, trwoniący pieniądze, człowiek rozrzutny; lekkoduch
wisus	chłopiec skłonny do psot; urwis, psotnik
wykidajło	lekceważąco o mężczyźnie zajmującym się pilnowaniem porządku w lokalu gastronomicznym
zacierzewić się	unosić się gniewem, wpadać w złość; zapamiętywać się w tym, zaperzać się
zakapior	awanturnik, chuligan, bandyta
zaloty	starania o pozyskanie względów osoby płci odmiennej

BIBLIOGRAFIA

Popularny słownik języka polskiego, opr. Elżbieta Sobol, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2001.

Słownik poprawnej polszczyzny, pod red. Witolda Doroszewskiego, PWN, Warszawa 1973.

Słownik współczesny języka polskiego, opr. redakcyjne Zespół Wydawnictwa WILGA pod kierunkiem Anny Sikorskiej Michalak i Olgi Wojniłko, Warszawa 1998.

Władysław Kopaliński, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych z almanachem*, wyd. Bertelsmann Media Sp. z o.o., Warszawa 1999.